

PAULINA KONARSKA*

**REWOLUCJA W PRAWACH KONSUMENTA? –
ANALIZA ZMIAN WPROWADZONYCH USTAWĄ O PRAWACH
KONSUMENTA Z DNIA 30 MAJA 2014 R.**

Wstęp

Unia Europejska w zakresie swojej działalności dąży „do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony [praw – P.K.] konsumentów”¹, głównie poprzez zapewnienie równowagi „pomiędzy wysokim poziomem ochrony konsumentów i konkurencyjnością przedsiębiorstw”². Obowiązujące do tej pory przepisy dotyczące praw konsumentów i sprzedaży konsumenckiej zostały ostatnio znowelizowane na skutek wprowadzenia przez ustawodawcę unijnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. dotyczącej praw konsumentów. Dyrektywa UE nr 83 wprowadziła zmiany w poprzednio obowiązującej dyrektywie Rady 93/13/EWG i dyrektywie 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchyliła dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.

Zastąpienie wskazanych wyżej aktów prawa europejskiego Dyrektywą UE nr 83 miało na celu przede wszystkim uproszczenie oraz aktualizację obowiązujących przepisów, eliminację niespójności oraz likwidację powstałych w prawie luk³. Zasadniczym celem przyświecającym ustawodawcy unijnemu było ujednoczenie przepisów dotyczących umów

* Mgr, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; e-mail: paulina.konarska@gmail.com

¹ Ust. 3 preambuły dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. (Dz. Urz. UE L 304/64 z 22.11.2011), [dalej: Dyrektywa UE nr 83].

² Ust. 4 preambuły Dyrektywy UE nr 83.

³ Ust. 2 preambuły Dyrektywy UE nr 83.

konsumenckich (zawieranych zarówno w lokalu przedsiębiorstwa, jak i poza nim) we wszystkich państwach członkowskich; doprecyzowanie przepisów dotyczących obowiązku informacyjnego spoczywającego na przedsiębiorcy oraz uporządkowanie przepisów dotyczących odpowiedzialności za jakość rzeczy sprzedanej⁴. Pełna harmonizacja prawa obowiązującego w państwach członkowskich UE przyczynia się bowiem do likwidacji barier, rozwoju rynku wewnętrznego oraz zwiększenia pewności prawa wśród uczestników transakcji handlowych⁵. Na mocy postanowień omawianej dyrektywy państwa członkowskie zobowiązane zostały do przyjęcia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do wykonania dyrektywy do dnia 13 grudnia 2013 r.⁶

W dniu 30 maja 2014 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o prawach konsumenta⁷, która dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji omówionej wyżej Dyrektywy UE nr 83. Ustawa o prawach konsumenta została uchwalona w Polsce z ponad półrocznym opóźnieniem, a co za tym idzie „konsumenty, którzy będą w stanie wykazać, że ponieśli szkodę na skutek (...) opóźnienia we wdrażaniu dyrektywy nr 2011/83/UE, będą mogli kierować w stosunku do państwa polskiego żądania o naprawienie poniesionej szkody”⁸. Transpozycja Dyrektywy UE nr 83 do polskiego porządku prawnego dokonana została w formie odrębnej ustawy oraz dodatkowo nowelizacji niektórych przepisów kodeksu cywilnego⁹. Uchwalenie ustawy o prawach konsumenta wymagało również uchylecia obowiązującej dotychczas ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego¹⁰, a także ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny¹¹ transponującej „do

⁴ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencja, *Uzasadnienie projektu Ustawy o prawach konsumenta*, druk nr 2076, <http://orka.sejm.gov.pl/>, s. 1-2 [dostęp: 17.01.2015 r.].

⁵ Ust. 7 Dyrektywy UE nr 83.

⁶ Art. 28 Dyrektywy UE nr 83.

⁷ Ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2014 r., poz. 827), [dalej: ustawa o prawach konsumenta].

⁸ M. Kozłowska, P. Trębicki, *Nowe prawa konsumentów: od teraz czy po świętach. Teza nr 1*, LEX nr 212682/1.

⁹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 121).

¹⁰ Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141, poz. 1176).

¹¹ Ustawa z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1225).

prawa polskiego dyrektywę o umowach zawieranych na odległość oraz dyrektywę o umowach zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa”¹².

Ustawa o prawach konsumenta w swoim obecnym kształcie reguluje przede wszystkim obowiązki informacyjne przedsiębiorcy, prawo konsumenta do odstąpienia od umowy oraz zawierane na odległość umowy dotyczące usług finansowych. W art. 2 ustawodawca zawarł szereg definicji najważniejszych pojęć (m.in. definicję umowy zawartej na odległość, umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa, lokalu przedsiębiorstwa oraz trwałego nośnika), tym samym likwidując niepewność w zakresie stosowania prawa (dotychczas bowiem brak było np. definicji legalnej pojęcia trwałego nośnika w prawie konsumenckim, co z kolei wywoływało wiele wątpliwości interpretacyjnych). Wytyczne co do sformułowania niektórych definicji zawarte zostały w postanowieniach Dyrektywy UE nr 83, z tego względu ustawodawcom krajowym państw członkowskich UE nie pozostawiono wiele swobody w tym względzie. Co więcej, polski ustawodawca zrezygnował z definiowania niektórych pojęć bezpośrednio w niedawno uchwalonej ustawie ze względu na fakt zawarcia części definicji w odrębnych przepisach prawnych (np. definicja przedsiębiorcy) bądź ze względu na niezgodność z systematyką umów przyjętą w polskim porządku prawnym¹³.

Artykuły 3 i 4 ustawy o prawach konsumenta zawierają katalog wyłączeń przedmiotowych, wśród których wypada wymienić chociażby usługi socjalne, usługi dotyczące przewozu osób, umowy zawierane za pomocą automatów sprzedających lub zautomatyzowanych punktów sprzedaży; umowy o imprezę turystyczną, umowy timeshare, umowy dotyczące nieruchomości oraz niektóre umowy dotyczące usług finansowych. Wyłączone spod regulacji ustawowej zostały również umowy, w których konsument jest zobowiązany do zapłaty kwoty nieprzekraczającej 50 złotych (ustawodawca unijny w art. 3 ust. 4 Dyrektywy UE nr 83 umożliwił „państwom członkowskim niestosowanie jej regulacji do umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa o wartości przedmiotu umowy do 50 euro lub innej niższej kwoty ustalonej przez dane państwo”¹⁴).

Ustawodawca dostrzegając słabszą pozycję konsumenta w relacji z przedsiębiorcą postanowił nadać przepisom ustawy o prawach konsumenta charakter semiimperatywny (*ius semidispositivum*). Zgodnie bowiem z art. 7 powołanej ustawy „konsument nie może zrzec się praw

¹² Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencja, *Uzasadnienie projektu...*, s. 3.

¹³ Tamże, s. 4.

¹⁴ Tamże, s. 5.

przyznanych mu w ustawie. Postanowienia umów mniej korzystne dla konsumenta niż postanowienia ustawy są nieważne, a w ich miejsce stosuje się przepisy ustawy”¹⁵. Jak widać na przykładzie powyższego przepisu, stronom nie pozostawiono pełnej swobody w kształtowaniu stosunku prawnego. Nowa ustawa wprowadza jedynie minimalny zakres ochrony praw konsumenta, zaś strony układające stosunek prawny mogą zdecydować o przyznaniu konsumentowi większego zakresu ochrony niż przewidziany przez ustawodawcę. Co więcej, „ustanowiony w ustawie (...) zakaz umownego kształtowania praw konsumenta w sposób mniej korzystny niż w ustawie o prawach konsumenta ma zastosowanie także do przepisów innych ustaw z zakresu prawa prywatnego (...) jeżeli przepisy te, zmienione lub dodane przez ustawę o prawach konsumenta, stanowią jednocześnie implementację prawa wspólnotowego (obecnie prawa unijnego)”¹⁶.

1. Rozszerzenie zakresu obowiązku informacyjnego nałożonego na przedsiębiorcę

W ustawie o prawach konsumenta nałożono na przedsiębiorcę liczne obowiązki o charakterze informacyjnym. Zgodnie z art. 8 ustawy przedsiębiorca najpóźniej w chwili wyrażenia przez konsumenta woli związania się umową ma obowiązek poinformować go m.in. o: głównych cechach świadczenia; swoich danych identyfikujących; łącznej cenie lub wynagrodzeniu za świadczenie (cena lub wynagrodzenie powinna obejmować należny podatek); wszystkich kosztach, które konsument zobowiązany będzie ponieść; sposobie i terminie spełnienia świadczenia; stosowanej procedurze rozpatrywania reklamacji oraz o czasie trwania umowy lub o sposobie i przesłankach wypowiedzenia umowy¹⁷. Wyżej wskazanego artykułu nie stosuje się jednak do drobnych umów życia codziennego wykonywanych natychmiast po ich zawarciu (o tyle, o ile zawarte zostały w lokalu przedsiębiorstwa)¹⁸. Powyższe obowiązki informacyjne przedsiębiorcy dotyczą umów „zawieranych w sytuacjach typ-

¹⁵ Art. 7 ustawy o prawach konsumenta.

¹⁶ J.W. Kocot, M.J. Kondek, *Nowe zasady zawierania umów z udziałem konsumenta*, cz. I. Teza nr 1, LEX nr 209013/1.

¹⁷ Art. 8 ustawy o prawach konsumenta.

¹⁸ J.W. Kocot, M.J. Kondek, *Nowe zasady zawierania umów z udziałem konsumenta*, cz. I. Teza nr 8, LEX nr 209013/8.

wych – nie dotyczą więc obowiązków informacyjnych odnoszących się do umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość¹⁹, które zostały uregulowane w dalszej części ustawy. Wprowadzenie wskazanych obowiązków jest istotnym *novum* w porównaniu do poprzednio obowiązujących przepisów, które nie nakładały na przedsiębiorcę tak licznych obowiązków informacyjnych w sytuacji zawarcia umowy w lokalu przedsiębiorstwa. Dokonanie powyższych zmian miało na celu przede wszystkim wzmocnienie pozycji konsumenta, ułatwienie mu zidentyfikowania przedsiębiorcy oraz umożliwienie w pełni świadomego podjęcia decyzji co do zawarcia umowy (nie tylko poza lokalem, lecz również w lokalu przedsiębiorstwa).

W sytuacji, gdy umowa zawierana jest poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość, na przedsiębiorcę nałożono dodatkowe obowiązki informacyjne. Zgodnie z brzmieniem art. 12 ustawy o prawach konsumenta zawierając umowę nietypową przedsiębiorca zobowiązany jest poinformować konsumenta również o: adresie przedsiębiorstwa, adresie poczty elektronicznej oraz numerach telefonu lub faksu, jeżeli są dostępne, pod którymi konsument może szybko i efektywnie kontaktować się z przedsiębiorcą; kosztach korzystania ze środka porozumiewania się na odległość w celu zawarcia umowy, w przypadku gdy są wyższe niż stosowane zwykle za korzystanie z tego środka porozumiewania się; sposobie i terminie wykonania prawa odstąpienia od umowy, a także wzorze formularza odstąpienia od umowy; kosztach zwrotu rzeczy w przypadku odstąpienia od umowy, które ponosi konsument; ewentualnym braku prawa odstąpienia od umowy; obowiązku przedsiębiorcy dostarczenia rzeczy bez wad; kodeksie dobrych praktyk; minimalnym czasie trwania zobowiązań konsumenta wynikających z umowy itd.²⁰

Nawiązując stosunek umowny przedsiębiorca ma również obowiązek wydać konsumentowi dokument umowy bądź potwierdzić jej zawarcie na innym trwałym nośniku (np. w formie papierowej, na płycie CD, na pendrivie, w formie wiadomości e-mail). Wprowadzenie powyższego obowiązku wydaje się być niezbędne ze względu chociażby na dużą ilość nadużyć podczas zawierania umów w sytuacjach nietypowych („w pierwszym półroczu 2013 r. UOKiK w sprawach dotyczących tego typu nadużyć wszczął postępowania przeciwko 7 operatorom w oparciu o ok. 200 skarg zgłoszonych przez konsumentów²¹). Na przedsiębiorcę nałożono

¹⁹ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencja, *Uzasadnienie projektu...*, s. 5.

²⁰ Art. 12 ustawy o prawach konsumenta.

²¹ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencja, *Uzasadnienie projektu...*, s. 20.

również obowiązek poinformowania konsumenta w sposób jasny i precyzyjny o wszystkich kosztach związanych z zawarciem umowy. Ustawodawca przewidział, że „konieczne będzie uzyskanie wyraźnej zgody konsumenta na wszelkie dodatkowe płatności. W przypadku braku wyraźnej zgody konsumenta będzie on uprawniony do żądania zwrotu uiszczonych płatności dodatkowej”²².

Ciężar dowodu uczynienia zadość wskazanym w ustawie o prawach konsumenta obowiązkom informacyjnym nałożonym na przedsiębiorcę podczas zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa lub zawierania umów na odległość spoczywa na przedsiębiorcy. W sytuacji, gdy przedsiębiorca nie uczyni zadość wskazanym w ustawie obowiązkom informacyjnym „zastosowanie znajdują przepisy o odpowiedzialności *ex delicto* (art. 415 i n. k.c.)”²³. Jak słusznie wskazuje się w doktrynie, „takie rozwiązanie wydaje się redukować ochronę konsumenta, gdyż o ile udowodnienie faktu udzielenia informacji obarcza przedsiębiorcę (ale tylko w przypadku umów zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość – art. 24 [ustawy z 2014 r. o prawach konsumenta – P.K.]), o tyle ciężar dowodu winy będzie już w myśl zasad ogólnych spoczywał na konsumentach (art. 6 k.c.)”²⁴.

Przepisy dotyczące ochrony praw konsumentów podczas zawierania umów nietypowych (umowy zawierane na odległość i umowy zawierane poza lokalem przedsiębiorstwa) zostały ujednolicone, co należy ocenić pozytywnie. Ustawodawca zobowiązał przedsiębiorcę do udzielania konsumentowi wyczerpujących, jasnych i rzetelnych informacji dotyczących stron umowy, jej przedmiotu, treści, sposobu wykonania oraz innych istotnych elementów, zanim konsument podejmie decyzję o związaniu się stosunkiem umownym²⁵. To z kolei umacnia pozycję konsumenta w relacji z przedsiębiorcą i pozwala mu lepiej chronić swoje interesy. Obowiązki informacyjne ciążące na przedsiębiorcy w sytuacji zawierania umowy nietypowej mają również „zrekompensować konsumentowi brak bezpośredniego kontaktu z drugą stroną umowy oraz ułatwić dokonanie oceny i weryfikacji przedmiotu umowy i jej warunków”²⁶.

²² M. Koczan, *Ustawa o prawach konsumenta – co się zmieni?*, <http://blogowiskoprawne.pl/> [dostęp: 17.01.2015 r.].

²³ J.W. Kocot, M.J. Kondek, *Nowe zasady zawierania umów z udziałem konsumenta*, cz. I. *Teza nr 10*, LEX nr 209013/10.

²⁴ Tamże.

²⁵ Ust. 34 Dyrektywy UE nr 83.

²⁶ W. Baranowska-Zajac, *Glosa do wyroku TS z dnia 5 lipca 2012 r., C-49/11*, LEX nr 157406/2.

2. Prawo do odstąpienia od umowy w brzmieniu nadanym przez ustawę o prawach konsumenta

W rozdziale 4 ustawy o prawach konsumenta uregulowano prawo do odstąpienia od umowy. Zgodnie z art. 27 konsument, który zawarł umowę w sytuacji nietypowej może odstąpić od niej bez podawania przyczyny w zawitym terminie 14 dni kalendarzowych od dnia wskazanego szczegółowo w kolejnym przepisie ustawy²⁷. Ustawodawca krajowy opierając się na wytycznych zawartych w Dyrektywie UE nr 83 zdecydował się na wydłużenie terminu na wykonanie prawa do odstąpienia od umowy (do tej pory termin ten wynosił 10 dni, po wejściu w życie ustawy – 14 dni), co należy uznać za zasadne. Samo prawo do odstąpienia od umowy powszechnie uznawane jest za uprawnienie prawnokształtujące. Konsument decydując się na skorzystanie z powyższego uprawnienia jednostronnie doprowadza do wygaśnięcia zobowiązania i to ze skutkiem *ex tunc*. Tak zwane odstąpienie konsumentkie wprowadzono, by ochronić „konsumenta przed skutkami pochopnego zawarcia umowy”²⁸ w sytuacji zawarcia umowy poza lokalem przedsiębiorstwa. Ustawodawca ponownie „przyznaje [konsumentowi – P.K.] stosowny «czas do namysłu», «czas na zastanowienie się», «czas do kalkulacji prawno-ekonomicznej» zawartej transakcji (francuskie: *le delai de reflexion*)”²⁹.

Co istotne, „termin odstąpienia (...) nie jest terminem przedawnienia, lecz terminem zawitym (prawo odstąpienia jako prawo podmiotowe, a nie roszczenie, nie ulega, zgodnie z art. 117 k.c., przedawnieniu), a zatem jego upływ prowadzi do wygaśnięcia konsumentkiego prawa odstąpienia. Termin ten nie ulega zatem – co do zasady – ani przerwaniu, ani zawieszeniu, a jego upływ uwzględniany jest z urzędu”³⁰. Ustawodawca zdecydował się również na wprowadzenie pewnego rodzaju sankcji, w sytuacji gdy przedsiębiorca nie poinformuje konsumenta o prawie do odstąpienia od umowy. W takim przypadku uprawnienie konsumenta wygasa dopiero po upływie 12 miesięcy (wcześniej 3 miesięcy) od dnia upływu terminu, chyba że przedsiębiorca poinformuje konsumenta o przysługującym mu

²⁷ Art. 27 ustawy o prawach konsumenta.

²⁸ M. Wojewoda, *Odstąpienie od umowy – teoria, praktyka i orzecznictwo*, s. 3, <http://www.oirplodz.pl/> [dostęp: 17.01.2015 r.].

²⁹ M. Bączyk, *Dziesięć dni czy mniej? Teza nr 1*, LEX nr 29429/1.

³⁰ J.W. Kocot, M.J. Kondek, *Nowe zasady zawierania umów z udziałem konsumenta*, cz. II. *Teza nr 1*, LEX nr 213657/1.

prawie (wtedy termin do odstąpienia od umowy upływa po 14 dniach od udzielenia konsumentowi informacji)³¹.

Uprawnienie do odstąpienia od umowy konsument wykonuje składając przedsiębiorcy oświadczenie na formularzu załączonym do ustawy bądź w formie elektronicznej. Ustawodawca przewidział „możliwość skorzystania z jednolitego formularza odstąpienia od umowy zawartej w okolicznościach nietypowych, którego wzór ujęty [jest – P.K.] w przepisach – [z całą pewnością – P.K.] przyczyni się to do redukcji kosztów związanych z odstąpieniem od umowy”³². W razie wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy, umowa uważana jest za niezawartą (ze skutkiem *ex tunc*), zaś strony zobowiązane są wzajemnie do zwrotu świadczeń. W doktrynie przyjmuje się, że „oświadczenie o odstąpieniu od umowy powinno dotrzeć do przedsiębiorcy przed upływem terminu, po upływie którego prawo do jego złożenia wygasa. W konsekwencji, oświadczenie o odstąpieniu wysłane przed upływem terminu, które dotarło jednak do przedsiębiorcy po jego upływie, nie może być uznane za skutecznie złożone”³³.

W ustawie o prawach konsumenta ustawodawca zdecydował się również zawrzeć dość obszerny katalog wyłączeń przedmiotowych dotyczących prawa do odstąpienia od umowy. Lista zawarta w art. 38 ustawy o prawach konsumenta stanowi katalog zamknięty, w związku z czym poza wymienionymi przypadkami konsumentowi zawsze będzie przysługiwało prawo do odstąpienia od umowy w sytuacji zawarcia umowy nietypowej. Należy zwrócić również uwagę na fakt, że lista wyłączeń została nieznacznie rozszerzona w porównaniu do tej wskazanej w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Pozycję konsumenta umacnia również postanowienie, zgodnie z którym w przypadku odstąpienia od umowy „konsument będzie zwolniony od obowiązku ponoszenia kosztów związanych ze zwrotem rzeczy (...), jeżeli nie został poinformowany przez przedsiębiorcę o obowiązku poniesienia tych kosztów”³⁴.

³¹ Art. 29 ustawy o prawach konsumenta.

³² Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencja, *Uzasadnienie projektu...*, s. 20.

³³ M. Łaszczuk, J. Szpara, *Terminy do odstąpienia od umowy w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów. Teza nr 1*, LEX nr 29704/1.

³⁴ M. Koczan, *Ustawa o prawach konsumenta...*

3. Umowa dotycząca usług finansowych jako szczególna forma zawierania umów na odległość

W rozdziale 5 ustawodawca zawarł przepisy regulujące zawierane na odległość umowy dotyczące usług finansowych. W piśmiennictwie trafnie wskazano, że o zawarciu umowy na odległość można mówić jedynie wtedy, gdy wszystkie czynności dotyczące jej zawarcia odbywają się bez jednoczesnej obecności stron, a co za tym idzie, aby umowa mogła być uznana za zawartą na odległość nie wystarczy wykorzystanie środków porozumiewania się na odległość tylko w fazie przedkontraktowej³⁵. Reasumując, umowa zawarta na odległość to „umowa zawarta (...) między przedsiębiorcą a konsumentem w ramach zorganizowanego systemu sprzedaży lub świadczenia usług na odległość, wyłącznie przy użyciu jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość (...) aż do momentu zawarcia umowy wyłącznie”³⁶.

Artykuł 39 ust. 1 ustawy zawiera wykaz obowiązków informacyjnych ciążyących na przedsiębiorcy, wśród których należy wymienić chociażby obowiązek: podania informacji umożliwiających identyfikację przedsiębiorcy, przedstawiciela przedsiębiorcy oraz podmiotu świadczącego usługi finansowe; wskazania istotnych właściwości świadczenia i jego przedmiotu; określenia ceny lub wynagrodzenia oraz zasad ich zapłaty; wskazania ryzyka związanego z usługą finansową, określenia wszystkich (w tym dodatkowych) kosztów, które zobowiązany będzie ponieść konsument i inne. Powyższe informacje powinny być przekazane konsumentowi jeszcze przed zawarciem umowy, na trwałym nośniku³⁷. Dodatkowo, „w czasie trwania umowy konsument ma prawo żądać potwierdzenia jej treści na piśmie. Konsument ma także prawo żądać zmiany środka porozumiewania się na odległość, chyba że stosowanie takiego środka nie jest przewidziane w umowie lub nie odpowiada on charakterowi świadczonej usługi”³⁸. Konsument może odstąpić od umowy dotyczącej usług finansowych zawartej na odległość bez podawania przyczyny w terminie 14 dni (30 dni w przypadku umowy ubezpieczenia) od dnia zawarcia umowy. W takim przypadku umowa uznana będzie za niezawartą *ex tunc*, jednakże, jeśli usługi za zgodą konsumenta były świadczone przed upływem

³⁵ M. Fabjańska, P. Litwiński, *Umowy zawierane na odległość dotyczące usług finansowych. Teza nr 3*, LEX nr 44732/3.

³⁶ Ust. 20 Dyrektywy UE nr 83.

³⁷ Art. 39 ust. 3 ustawy o prawach konsumenta.

³⁸ Art. 39 ust. 4 ustawy o prawach konsumenta.

terminu do odstąpienia od umowy, przedsiębiorca może zażądać zapłaty ceny lub wynagrodzenia za usługę rzeczywiście wykonaną³⁹.

W uzasadnieniu projektu ustawy o prawach konsumenta słusznie wskazano, że „przepisy zawarte w (...) rozdziale [5 ustawy o prawach konsumenta – P.K.] są zasadniczo tożsame z przepisami, które obecnie znajdują się w rozdziale 2a ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, a które stanowią transpozycję dyrektywy 2002/65/WE dotyczącej sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość. «Przeniesienie» tych przepisów do niniejszej ustawy jest konsekwencją przewidzianego w niniejszym projekcie uchylenia ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów”⁴⁰.

4. Zmiany w kodeksie cywilnym dotyczące rękojmi i gwarancji wprowadzone na skutek uchwalenia ustawy o prawach konsumenta

Ustawa o prawach konsumenta wprowadza również istotne zmiany w k.c. Nowelizacja, której należy poświęcić najwięcej uwagi, dotyczy odpowiedzialności za jakość rzeczy sprzedanej. Do tej pory w polskim porządku prawnym funkcjonowały dwa reżimy odpowiedzialności za jakość rzeczy sprzedanej – jeden dotyczący rękojmi za wady fizyczne i prawne towaru uregulowany w k.c., drugi dotyczący niezgodności towaru z umową uregulowany w ustawie o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego. Wraz z wejściem w życie ustawy o prawach konsumenta nastąpiło ujednoczenie przepisów dotyczących odpowiedzialności za jakość rzeczy sprzedanej, które od tej pory zawarte będą już tylko w k.c.

Na skutek nowelizacji art. 556 k.c. otrzymał brzmienie: „sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana ma wadę fizyczną lub prawną (rękojmią)”. Dalej ustawodawca zawarł nową definicję pojęcia wady fizycznej rzeczy sprzedanej wskazując, że jej istota polega na niezgodności rzeczy sprzedanej z umową⁴¹. O niezgodności rzeczy sprzedanej z umową można mówić, gdy rzecz „nie ma właściwości, które rzecz tego rodzaju powinna mieć ze względu na cel w umo-

³⁹ Art. 40 ust. 4 ustawy o prawach konsumenta.

⁴⁰ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencja, *Uzasadnienie projektu...*, s. 7.

⁴¹ Art. 556¹ § 1 k.c.

wie oznaczony albo wynikający z okoliczności lub przeznaczenia; nie ma właściwości, o których istnieniu sprzedawca zapewnił kupującego, w tym przedstawiając próbkę lub wzór; nie nadaje się do celu, o którym kupujący poinformował sprzedawcę przy zawarciu umowy, a sprzedawca nie zgłosił zastrzeżenia co do takiego jej przeznaczenia [bądź – P.K.] została kupującemu wydana w stanie niezupełnym⁴². Dodatkowo o wadzie fizycznej rzeczy sprzedanej można mówić, gdy sprzedawca, osoba trzecia przez niego wyznaczona lub konsument, który postąpił według instrukcji otrzymanej od sprzedawcy nieprawidłowo rzecz zamontował i uruchomił⁴³. Jak widać na powyższym przykładzie, „katalog przypadków, w których rzecz zostanie uznana za wadliwą”⁴⁴ został znacznie poszerzony w porównaniu do dotychczas obowiązującego stanu prawnego.

Zgodnie z nowymi przepisami sprzedawca ponosić będzie odpowiedzialność względem kupującego także za wady prawne rzeczy (wada prawna rzeczy występuje, gdy „rzecz sprzedana stanowi własność osoby trzeciej albo jeżeli jest obciążona prawem osoby trzeciej, a także jeżeli ograniczenie w korzystaniu lub rozporządzaniu rzeczą wynika z decyzji lub orzeczenia właściwego organu”⁴⁵. Jeśli przedmiotem umowy sprzedaży jest prawo, sprzedawca będzie odpowiedzialny także za istnienie tego prawa⁴⁶.

Nowelizacja z 30 maja 2014 r. znacząco rozszerza również uprawnienia konsumenta w sytuacji nabycia rzeczy obciążonej wadą fizyczną lub prawną. Wtedy, zgodnie z art. 560 k.c., konsument może żądać obniżenia ceny lub odstąpić od umowy, „chyba że sprzedawca niezwłocznie i bez nadmiernych niedogodności dla kupującego wymieni rzecz wadliwą na wolną od wad albo wadę usunie”⁴⁷. Co ważne, uprawnienie sprzedawcy do wymiany rzeczy lub usunięcia wady przysługuje tylko raz. Jeśli „rzecz była już wymieniona lub naprawiana przez sprzedawcę albo sprzedawca nie uczynił zadość obowiązkowi wymiany rzeczy na wolną od wad lub usunięcia wady”⁴⁸, kupujący może żądać obniżenia ceny lub odstąpić od umowy.

⁴² Tamże.

⁴³ Art. 556¹ § 2 k.c.

⁴⁴ G. Witczak, *Zmiany przepisów w sprzedaży B2B – Ustawa o prawach konsumentów 2014*, <http://portalsprzedazy.pl/2014/09/20/zmiany-przepisow-w-sprzedazy-b2b-ustawa-o-prawach-konsumentow-2014/> [dostęp: 17.01.2015 r.].

⁴⁵ Art. 556³ k.c.

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ Art. 560 § 1 k.c.

⁴⁸ Tamże.

Uprawnienie konsumenta do odstąpienia od umowy nie przysługuje jednak, gdy wada rzeczy sprzedanej jest nieistotna⁴⁹. Ustawodawca upoważnił konsumenta do żądania wymiany rzeczy zamiast zaproponowanego przez sprzedawcę usunięcia wady bądź alternatywnie do żądania usunięcia wady zamiast wymiany rzeczy⁵⁰. Jak trafnie wskazuje się w piśmiennictwie, takie posunięcie „może (...) ukrócić częste zjawisko spirali napraw, czego efektem był brak realnej możliwości odstąpienia od umowy przez konsumenta”⁵¹. Niestety, wprowadzenie omówionego rozwiązania może mieć również „dalekosiężne konsekwencje dla przedsiębiorców i może doprowadzić do wzrostu kosztów prowadzenia ich działalności. Nie można wykluczyć, że za wyższą jakość obsługi posprzedażnej końcowy klient zapłaci więcej przy zakupie, ale za to zaoszczędzi na naprawach”⁵².

W przypadku złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy lub obniżeniu ceny konsument może również „żądać naprawienia szkody, którą poniósł przez to, że zawarł umowę, nie wiedząc o istnieniu wady, choćby szkoda była następstwem okoliczności, za które sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności”⁵³. Kupujący jest uprawniony do żądania zwrotu wszystkich kosztów, które poniósł w związku z zawarciem umowy (w szczególności kosztów odebrania rzeczy, jej przewozu, przechowania oraz zwrotu nakładów na rzecz uczynionych)⁵⁴. Może również żądać naprawienia szkody na zasadach ogólnych. Odpowiedzialność z tytułu rękojmi podmioty stosunku prawnego mogą rozszerzyć, ograniczyć lub wyłączyć, jednakże jeśli kupującym jest konsument, ograniczenie lub wyłączenie odpowiedzialności z tytułu rękojmi jest dopuszczalne tylko w przypadkach określonych w przepisach szczególnych⁵⁵.

Ustawa o prawach konsumenta wprowadza również istotne zmiany w zakresie terminów obowiązywania rękojmi. Od grudnia sprzedawca odpowiada z tytułu rękojmi, jeśli wada fizyczna rzeczy sprzedanej zostanie stwierdzona przed upływem dwóch lat (wcześniej był to rok), zaś gdy chodzi o wady nieruchomości – przed upływem pięciu lat (wcześniej trzy lata)⁵⁶. Terminy powyższe liczone będą od dnia wydania rzeczy ku-

⁴⁹ Art. 560 § 4 k.c.

⁵⁰ Art. 560 § 2 k.c.

⁵¹ A. Kunkiel, H. Romańczuk, *Rękojmia wraca do kodeksu – zmiany w prawach konsumenta*, <http://prawo.gazetaprawna.pl/> [dostęp: 17.01.2015 r.].

⁵² Tamże.

⁵³ Art. 566 § 1 k.c.

⁵⁴ Tamże.

⁵⁵ Art. 558 § 1 k.c.

⁵⁶ Art. 568 § 1 k.c.

pującemu⁵⁷. Następnie „od stwierdzenia wady zacznie biec roczny termin przedawnienia roszczeń o dokonanie naprawy lub wymiany rzeczy, jak również taki sam termin na złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy lub obniżeniu ceny”⁵⁸. Zmiany wprowadzone w zakresie terminów obowiązywania rękojmi będą bardzo korzystne dla konsumentów, którzy od momentu wejścia w życie nowelizacji będą uprawnieni do dochodzenia roszczeń związanych z wadliwością towaru przez dłuższy czas niż w dotychczas obowiązującym stanie prawnym.

Podsumowując, w nowym stanie prawnym to konsument ma możliwość wyboru konkretnego roszczenia, gdy rzecz sprzedana ma wady fizyczne lub prawne – może bowiem żądać naprawy, wymiany, obniżenia ceny lub odstąpić od umowy. Wprowadzone rozwiązanie eliminuje pojawiające się dotąd nagminnie sytuacje, gdy rzecz posiadająca wady była wielokrotnie naprawiana, zaś kupujący nie mógł zrealizować uprawnienia w postaci odstąpienia od umowy lub żądać obniżenia ceny. Gdy konsument zdecyduje się odstąpić od umowy „realizacja [tego – P.K.] uprawnienia [wymagać będzie – P.K.] złożenia oświadczenia woli sprzedawcy, co może być połączone z zawiadomieniem o wadzie”⁵⁹.

Dodatkowo, omawiana nowelizacja kodeksu „doprowadzi (...) do wyrównania poziomu ochrony na obszarach, gdzie w chwili obecnej konsument jest upośledzony w porównaniu do kupujących przedsiębiorców i osób nie będących konsumentami”⁶⁰. Konsumentowi bowiem, jako podmiotowi bezsprzecznie znajdującemu się w gorszej pozycji niż profesjonalny uczestnik obrotu, jakim jest przedsiębiorca, należy przyznać szczególną ochronę. To konsument powinien być wyposażony przez ustawodawcę w największą wiązkę uprawnień, które realizować może w sytuacji, gdy towar, który zakupił jest wadliwy.

Ustawa o prawach konsumenta wprowadza również nowe uprawnienia po stronie sprzedającego (przedsiębiorcy). Zgodnie z art. 576¹ § 1 k.c., w sytuacji gdy rzecz sprzedana miała wady, „sprzedawca, który poniósł koszty w wyniku wykonania uprawnień z tytułu rękojmi za wady fizyczne rzeczy przez konsumenta, może żądać naprawienia poniesionej szkody od tego z poprzednich sprzedawców, wskutek którego działania lub zaniechania rzecz stała się wadliwa”⁶¹. Odszkodowanie, którego

⁵⁷ Tamże.

⁵⁸ G. Witczak, *Zmiany przepisów w sprzedaży...*

⁵⁹ B. Książek, *Uprawnienia kupującego z tytułu rękojmi za wady fizyczne nieruchomości i lokalu będącego przedmiotem spółdzielczego własnościowego prawa. Teza nr 2*, LEX nr 53623/2.

⁶⁰ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencja, *Uzasadnienie projektu...*, s. 21.

⁶¹ Art. 576¹ § 1 k.c.

może żądać sprzedawca obejmie „zwrot wydatków niezbędnych w celu realizacji uprawnień konsumenta, w szczególności związanych z wymianą lub usunięciem wady rzeczy sprzedanej, jej demontażem, transportem i ponownym zamontowaniem, a ponadto kwotę, o którą została obniżona cena rzeczy, oraz utracone korzyści”⁶². Omawiane zagadnienie obejmujące roszczenie regresowe finalnego sprzedawcy do poprzednich sprzedawców umożliwi temu pierwszemu dochodzenie zwrotu kosztów poniesionych w związku z realizacją uprawnień przyznanych konsumentom, zaś samo roszczenie powstanie już w momencie zaspokojenia kupującego.

W ustawie o prawach konsumenta przyjęto „domniemanie istnienia wady na każdym etapie łańcucha sprzedaży”⁶³, co ułatwi finalnemu sprzedawcy dochodzenie regresu. Z drugiej strony jednak, „roszczenia te będą miały bardzo krótki, bo jedynie sześciomiesięczny termin przedawnienia. W momencie zatem, gdy łańcuch sprzedawców będzie długi, ostatni z nich, który pokrył koszty realizacji uprawnień z rękoi przez konsumenta, może mieć problem z ustaleniem osoby odpowiedzialnej za wady rzeczy”⁶⁴. Na obecnym etapie nie sposób jednoznacznie ocenić powyższej regulacji. Praktyka pokaże, czy wprowadzony przez ustawodawcę regres przysługujący sprzedawcy umożliwi mu rzeczywistą realizację jego uprawnień.

Ustawa o prawach konsumenta przewiduje również nowelizację przepisów dotyczących gwarancji przy sprzedaży. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 577 k.c.: „udzielenie gwarancji następuje przez złożenie oświadczenia gwarancyjnego, które określa obowiązki gwaranta i uprawnienia kupującego w przypadku, gdy rzecz sprzedana nie ma właściwości określonych w tym oświadczeniu”⁶⁵. Co istotne, zakres obowiązków gwarant określa dobrowolnie i samodzielnie w oświadczeniu gwarancyjnym⁶⁶. Czyniąc zadość swoim zobowiązaniom gwarant może w szczególności zwrócić kupującemu zapłaconą cenę, rzecz wymienić lub naprawić bądź zapewnić inne usługi⁶⁷. Jednakże „propozycja naprawy rzeczy może być (...) nieuzasadniona z przyczyn ekonomicznych lub niemożliwa do zrealizowania z powodu faktycznej nieusuwalności wady. W tych sytuacjach kupujący pomimo otrzymania generalnie wiążącej go oferty naprawy rze-

⁶² Art. 576¹ § 3 k.c.

⁶³ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VII kadencja, *Uzasadnienie projektu...*, s. 22.

⁶⁴ G. Witeczak, *Zmiany przepisów w sprzedaży...*

⁶⁵ Art. 577 § 1 k.c.

⁶⁶ UOKiK, <http://www.prawakonsumenta.uokik.gov.pl/reklamacje/gwarancja/> [dostęp: 17.01.2015 r.].

⁶⁷ Art. 577 § 2 k.c.

czy przez gwaranta może skutecznie domagać się wymiany rzeczy wadliwej na wolną od wad⁶⁸.

W przeciwieństwie do dotychczas obowiązujących przepisów, po nowelizacji doszło do uniezależnienia „udzielenia gwarancji od wydania przez sprzedawcę dokumentu gwarancyjnego, co obecnie jest warunkiem udzielenia gwarancji”⁶⁹. Oświadczenie gwarancyjne zobowiązany może złożyć w dowolnej formie. Od 25 grudnia 2014 r. „oświadczenie gwarancyjne może zostać złożone [także – P.K.] w reklamie”⁷⁰. Oświadczenie gwarancyjne powinno być jednak sformułowane w języku polskim w sposób jasny, precyzyjny i zrozumiały⁷¹. Zgodnie z brzmieniem art. 577³ k.c. „sprzedawca wydaje kupującemu wraz z rzeczą sprzedaną dokument gwarancyjny [utrwalony na piśmie lub innym trwałym nośniku – P.K.] oraz sprawdza zgodność znajdujących się na rzeczy oznaczeń z danymi zawartymi w dokumencie gwarancyjnym oraz stan plomb i innych umieszczonych na rzeczy zabezpieczeń”.

Gwarant zobowiązany jest w ciągu terminu określonego w oświadczeniu gwarancyjnym (co do zasady dwa lata, chyba że strony ustalą inaczej) do usunięcia wady fizycznej rzeczy lub do dostarczenia rzeczy wolnej od wad⁷². Tak jak dotychczas okres trwania „gwarancji zależy od woli gwaranta, może więc ona trwać np. rok lub 5 lat bądź zostać udzielona dożywotnio”⁷³. Dookreśleniu uległ również termin, w którym gwarant obowiązany jest wykonać swoje obowiązki. Po wejściu w życie ustawy obowiązuje termin określony w treści oświadczenia gwarancyjnego, zaś jeśli go nie określono, gwarant obowiązany będzie wykonać omówione wyżej czynności niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni⁷⁴. W sytuacji, gdy konsument zdecyduje się na skorzystanie z gwarancji, bieg terminu do wykonania wobec rzeczy sprzedanej uprawnień z tytułu rękojmi ulegnie zawieszeniu⁷⁵. Jednakże „w razie pozytywnego rozpatrzenia reklamacji złożonej z tytułu gwarancji, w wyniku której gwarant wymienił wadliwy towar na nowy lub dokonał istotnych napraw, termin gwarancji biegnie od nowa od momentu dostarczenia wymienionego lub naprawionego produktu”⁷⁶.

⁶⁸ M. Manowska, *Rękojmia i gwarancja. Teza nr 5*, LEX nr 15808/5.

⁶⁹ G. Witczak, *Zmiany przepisów w sprzedaży...*

⁷⁰ Art. 577 § 1 k.c.

⁷¹ Art. 577¹ § 1 k.c.

⁷² Art. 577 § 3 i 4 k.c.

⁷³ UOKiK.

⁷⁴ Art. 580 § 2 k.c.

⁷⁵ Art. 579 § 3 k.c.

⁷⁶ K. Lehmann, *Przepisy konsumenckie dla przedsiębiorców*, Warszawa 2014, s. 50.

Ustawodawca chcąc lepiej chronić interesy konsumenta przewidział, że wykonanie uprawnień z tytułu gwarancji nie uchyli możliwości skorzystania z uprawnień z tytułu rękojmi. Należy bowiem pamiętać, że „rękojmia zapewnia minimum ochrony interesów kupującego, a gwarancja jakości nie jest jej modyfikacją, lecz odrębną, dodatkową formą zabezpieczenia interesów kupującego”⁷⁷. Zatem jeśli gwarant nie dokona naprawy lub wymiany wadliwej rzeczy konsument będzie miał możliwość zwrócić się do sprzedającego z roszczeniem z tytułu rękojmi. Istotne, że „wymiana lub naprawa przedmiotu w ramach gwarancji nie wpływa na możliwość późniejszego skorzystania z reklamacji z tytułu rękojmi w stosunku do wad ujawnionych w tym towarze”⁷⁸.

Zakończenie

Ustawa o prawach konsumenta weszła w życie stosunkowo niedawno, a co za tym idzie, obecnie nie sposób dokonać jej jednoznacznej, kompleksowej oceny. Ze względu na stały wzrost sprzedaży internetowej i telefonicznej konieczne stało się zagwarantowanie konsumentom wzmocnionej ochrony prawnej. Zawieranie umów na odległość i poza lokalem przedsiębiorstwa związane jest bowiem z możliwością naruszenia praw przysługujących kupującemu, co do tej pory, niestety, nader często miało miejsce. Poszerzenie obowiązku informacyjnego z pewnością przyczyni się do lepszego zabezpieczenia praw konsumentów. Dokonując transpozycji Dyrektywy UE nr 83 do polskiego porządku prawnego ustawodawca zdecydował się na rozszerzenie obowiązków informacyjnych przedsiębiorcy w sytuacji zawarcia umowy w lokalu przedsiębiorstwa, co jest istotnym *novum* w porównaniu do poprzednio obowiązującej regulacji. Rzetelne i jasne informacje dotyczące stron umowy, jej przedmiotu, warunków wykonania, kosztów oraz innych elementów niewątpliwie są podstawą do realizacji dalszych uprawnień kupujących, takich jak np. prawo do odstąpienia od umowy lub rękojmi. Poszerzony obowiązek informacyjny wyrównuje również dysproporcje pomiędzy stronami umowy – sprzedawcą będącym profesjonalnym uczestnikiem transakcji handlowych oraz konsumentem będącym słabszą stroną stosunku prawnego,

⁷⁷ Wyrok SN z dnia 27 kwietnia 2012 r., V CSK 166/11, LEX nr 1211176.

⁷⁸ K. Lehmann, *Przepisy konsumenckie...*, s. 50.

narażoną na różnego rodzaju niedogodności związane z brakiem wiedzy fachowej i doświadczenia w tego rodzaju stosunkach.

Ujednoczenie i uproszczenie przepisów dotyczących zawierania umów konsumenckich poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość należy ocenić pozytywnie. Od tej pory konsument nie będzie zobligowany do poszukiwania właściwego reżimu prawnego w zależności od rodzaju zawartej umowy. Ujednoczenie przepisów przyczyni się również do obniżenia kosztów prowadzenia działalności przez przedsiębiorców. Zniesienie różnic w ustawodawstwach poszczególnych państw UE dotyczących praw konsumentów może wpłynąć pozytywnie na tak zwaną transgraniczną sprzedaż na odległość. Do tej pory bowiem, ze względu na bariery (zwłaszcza o charakterze prawnym), rozwój transgranicznej sprzedaży na odległość był ograniczony i nie notował tak wysokich wzrostów jak sprzedaż krajowa⁷⁹. Harmonizacja przepisów we wszystkich państwach członkowskich z całą pewnością doprowadzi do rozwoju sektora sprzedaży transgranicznej i może przyczynić się do wzrostów gospodarczych w państwach członkowskich UE. Wprowadzenie zbliżonych regulacji prawnych w państwach członkowskich umożliwi przedsiębiorcom lepsze zabezpieczenie swoich interesów, od tej pory bowiem nie będą oni zmuszeni dostosowywać regulacji do poszczególnych systemów prawnych.

Zawierając umowę na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa konsument może od niej odstąpić. Termin na wykonanie uprawnienia, zgodnie z brzmieniem nowej ustawy, został wydłużony z 10 do 14 dni, co umożliwi kupującemu jeszcze dłuższe niż w poprzednim stanie prawnym przetestowanie zakupionej rzeczy lub usługi oraz dokonanie analizy ekonomiczno-prawnej zawartej transakcji. Termin na wykonanie prawa do odstąpienia od umowy od tej pory będzie identyczny we wszystkich państwach członkowskich, co ograniczy niepewność kupującego co do właściwego zastosowania prawa, sam kupujący zaś będzie mógł skorzystać z jednolitego wzoru odstąpienia od umowy zawartego nie tylko w ustawie o prawach konsumenta, lecz także w Dyrektywie UE nr 83.

Ustawodawca krajowy transponując omawianą dyrektywę unijną zdecydował się na wprowadzenie do kodeksu cywilnego przepisów dotyczących gwarancji za jakość rzeczy sprzedanej oraz zintegrowanie ich z przepisami dotyczącymi rękojmi⁸⁰. Od wejścia w życie ustawy powyższe przepisy będą zawarte już tylko w kodeksie cywilnym, co ułatwi

⁷⁹ Ust. 5 Dyrektywy UE nr 83.

⁸⁰ A. Mokrysz-Olszyńska, *Dyrektywa 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów jako kolejny etap na drodze tworzenia jednolitych reguł konkurencji na unijnym rynku*, <http://ikar.wz.uw.edu.pl/numery/13/pdf/78.pdf>, s. 87 [dostęp: 22.01.2014 r.].

konsumentom korzystanie z przyznanych im uprawnień i ograniczy niepewność w zakresie stosowania prawa. Uregulowanie wzajemnych stosunków pomiędzy gwarancją a rękojmią należy uznać za zasadne. Aktualnie „zarówno konsumenci, jak i przedsiębiorcy powinni skorzystać na uporządkowaniu regulacji, w szczególności dotyczącej rękojmi za wady towaru i wprowadzeniu regulacji odpowiedzialności za zgodność towaru z umową do kodeksu cywilnego (z badań wynika, że około 80% konsumentów nie rozróżnia rękojmi od niezgodności towaru z umową)”⁸¹.

Obecnie polskie regulacje prawne dotyczące ochrony praw konsumenta nie odbiegają w istotny sposób od obowiązujących w pozostałych państwach członkowskich UE. Transpozycja Dyrektywy UE nr 83 do krajowego porządku prawnego przyczyniła się do ujednoczenia i uporządkowania przepisów dotyczących omawianej materii. Ustawodawca zadbał o to, by zabezpieczyć uprawnienia przysługujące konsumentom i wzmocnić ich pozycję w stosunkach z przedsiębiorcami. Jedyną wątpliwość jaka może pojawić się w omawianej kwestii, to czy regulacja dotycząca praw konsumentów będzie rzeczywiście przestrzegana i przyczyni się do realnego polepszenia sytuacji nieprofesjonalnych uczestników obrotu towarami i usługami. Na odpowiedź na to pytanie jest jednak zdecydowanie za wcześnie.

Słowa kluczowe: prawa konsumenta, prawo do odstąpienia od umowy, rękojmia, gwarancja, sprzedaż

Bibliografia

- Baranowska-Zajac W., *Glosa do wyroku TS z dnia 5 lipca 2012 r., C-49/11*, LEX nr 157406/2.
- Bączyk M., *Dziesięć dni czy mniej? Teza nr 1*, LEX nr 29429/1.
- Fabjańska M., Litwiński P., *Umowy zawierane na odległość dotyczące usług finansowych. Teza nr 3*, LEX nr 44732/3.
- Kocot J.W., Kondek M.J., *Nowe zasady zawierania umów z udziałem konsumenta, cz. I. Teza nr 1*, LEX nr 209013/1.
- Kocot J.W., Kondek M.J., *Nowe zasady zawierania umów z udziałem konsumenta, cz. I. Teza nr 8*, LEX nr 209013/8.
- Kocot J.W., Kondek M.J., *Nowe zasady zawierania umów z udziałem konsumenta, cz. I. Teza nr 10*, LEX nr 209013/10.

⁸¹ Tamże, s. 88.

- Kocot J.W., Kondek M.J., *Nowe zasady zawierania umów z udziałem konsumenta, cz. II. Teza nr 1*, LEX nr 213657/1.
- Koczan M., *Ustawa o prawach konsumenta – co się zmieni?*, <http://blogowiskoprawne.pl/>
- Kozłowska M., Trębicki P., *Nowe prawa konsumentów: od teraz czy po świętach. Teza nr 1*, LEX nr 212682/1.
- Książek B., *Uprawnienia kupującego z tytułu rękojmi za wady fizyczne nieruchomości i lokalu będącego przedmiotem spółdzielczego własnościowego prawa. Teza nr 2*, LEX nr 53623/2.
- Kunkiel A., Romańczuk H., *Rękojnia wraca do kodeksu – zmiany w prawach konsumenta*, <http://prawo.gazetaprawna.pl/>
- Lehmann K., *Przepisy konsumenckie dla przedsiębiorców*, Warszawa 2014, s. 50.
- Łaszczyk M., Szpara J., *Terminy do odstąpienia od umowy w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów. Teza nr 1*, LEX nr 29704/1.
- Manowska M., *Rękojnia i gwarancja. Teza nr 5*, LEX nr 15808/5.
- Mokrysz-Olszyńska A., *Dyrektywa 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów jako kolejny etap na drodze tworzenia jednolitych reguł konkurencji na unijnym rynku*, <http://ikar.wz.uw.edu.pl/numery/13/pdf/78.pdf>
- Witczak G., *Zmiany przepisów w sprzedaży B2B – Ustawa o prawach konsumentów 2014*, <http://portalsprzedazy.pl/2014/09/20/zmiany-przepisow-w-sprzedazy-b2b-ustawa-o-prawach-konsumentow-2014/>
- Wojewoda M., *Odstąpienie od umowy – teoria, praktyka i orzecznictwo*, <http://www.oirplodz.pl/>

REVOLUTION IN CONSUMER RIGHTS? – ANALYSIS OF CHANGES IMPLEMENTED WITH THE ACT ON CONSUMER RIGHTS

S u m m a r y

The Parliament enact new Act on consumer rights on 30 may 2014. This act transpose the Directive of the European Parliament and of the Council number 2011/83/UE into polish law. The essential aims of the Act is to unify the legal provisions, provide better protection of weaker participants of the market and widen the responsibilities of seller. The Act on consumer rights mainly regulate informational responsibilities of seller, the right of withdrawal which is owed to consumer and off – premises contracts concerning financial services. The Act modify also many of Polish Civil Code provisions. In this article new polish act on consumer rights has been analyzed and carefully assessed.

Key words: consumer rights, right of withdrawal, guarantee, sale

РЕВОЛЮЦИЯ В ОБЛАСТИ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ? – АНАЛИЗ ИЗМЕНЕНИЙ ВНЕСЕННЫХ В ЗАКОН О ЗАЩИТЕ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ ОТ 30 МАЯ 2014 Г.

Р е з ю м е

30 мая 2014 года Сейм принял закон о правах потребителей, который выполняет транспозиции Директивы Европейского Парламента и Совета 2011/83/ЕС от 25 октября 2011 г. о правах потребителей. Среди основных целей введения вышеуказанного Закона являются: необходимость унификации положений потребительских договоров, заключенных как на территории предприятия, так и за его пределами; уточнение положений, касающихся информационных обязательств, возложенных на предпринимателя и упорядочение правил об ответственности за качество продаваемых товаров. Закон прав потребителей в его нынешнем виде регулирует, в первую очередь, обязательства предпринимателя, право потребителя расторгнуть договор и заключить его на расстоянии относительно финансовых услуг. Рассматриваемое положение ст. 44 вводит также ряд изменений в действующий Гражданский кодекс. В этой статье, основанной на положениях закона о защите прав потребителей, проанализировано изменения, внесенные в Гражданский кодекс и сделана попытка оценить поправку, которая вступила в силу 25 декабря 2014 года.

Ключевые слова: права потребителей, право отменить договор, залог, гарантия, продажа